

Esimehe veerg

Käesolev aasta on kogu maailma jaoks alanud majanduslikus mõttes murelikus meeleolus. Eestiski rõhutatakse riigi tasemel vajadust kokku hoida, sest majanduskasv ja ehitusbuum on asendunud langusega. Headel aegadel antud-võetud pangalaenu on mureks nii laenuandjatele kui võtjatele. Töövõimalustega läheb samuti aina kitsamaks, ka maal. Piimatootjad muretsesivad, et nii nõudlus kui ka prima hind on nii palju kukkunud, et varsti võib pool piimakarjast tööta jääda. Mis saab töötust lüpsilehmast?

Kuidas see kõik mõjutab mesindust ja mesinikku?

Mesinik on ju samuti teenuste ja kaupade tarbija nii mee tootes ja turustades kui ka oma pere vajadusi rahuldades. Mõnede kaupade hinnad on küll allapoole tulnud (eelkõige autokütuste, ehitusmaterjalide vms hind), kuid toidu- ja esmatarbekaupade hindades suuri muutusi veel pole.

Mesinikule kui mee tootjale on oluline, kuhu liiguvad mee hind ja nõudlus. Eesti meeturul on hinnad viimane pool aastat olnud kergel tõusul. Samas suunas liigub ka nõudlus eesti mee järele. Ostusoovi pole tuntuvalt vähendanud ka paljude perede senisest kesisem sissetulek. Ehk suurendas ostuhuvi teadmine, et Eesti mullune meesaak jäi tagasihoidlikuks? Või on mee kasulikke omadusi tutvustavad üritused hakanud kujundama mee tarbimise harjumusi?

Tundub, et majanduse tormituuled pole mesinduse purjesid veel eriti räsitud. Võrreldes paljude teiste maal võimalike tegevusaladega saavad mesinikud vähemalt 2009. a suhtes olla optimistlikumad. Kevadeks lõpevad Eestis need meevärsed, mis varasemate aastate rekordsaakidest olid keldrisse kogunenud. Et tuleval sügisel ja edaspidigi oleks Eesti meesõjatutele piisavas koguses kodumaist mett pakkuda, tuleb kevadel hakata meie mesilates tootmisperede arvu suurendama ja mesilaid laiendama.

Meeturul on kindlasti ruumi ka uutele tootjatele

Praeguseks on mõnedki senised tegijad kas vanuse, tervise või mõnel muul põhjusel sunnitud mesindusrajalt kõrvale astuma. Kes astub nende asemele? Mesinike keskmine vanus on juba praegu 57–58 aastat. Eelkõige võiks tekkida huvi neil kogenud väikemesinikel, kellele mesindus on juba praegu meelepärane elustiil ja sissetuleku allikas.

Lähiajal võivad mesindusse tulla needki, kellel senised töökohad või sissetuleku allikad maakohas on kadunud. Ühelt poolt on see tore, kui värsket verd mesinike perre lisandub, kuid algaja mesindushuviline ei pruugi oma valikut tehes mõista mesinduse kõiki võimalikke raskusi ja karisid. Ainult raamatutarkuse ja oma vigade najal õppimine on aeganõudev ja kulukas. Mesindusprogrammi raames korraldab

EML kõigis maakondades mesinduskursusi ja –õppusi. Ka kogenud mesinikud saavad abiks olla ja head nõu anda, kui võimaldavad algajal mesinikul praktiseerida või töötada oma mesilas.

Paraku leidub meil mesinikke, kes suhtuvad uutesse mesinikesse tõrjuvalt või kadedusega. Küllap kardetakse ohtu oma turuosale. Eriti tuleb see välja, kui mett on turul suhteliselt palju. Mõnikord juhtub, et hea mesinik ei ole ühtmoodi osav ja edukas oma mee müüki korraldades. Ja kui mee turustamine ei edene, siis otsitakse süüdlast mujalt. Süüdi võib jääda ka EML, kes koolitab juurde liiga palju uusi mesinikke-konkurente. Mõne meekest peaks EML aitama neil mett müüa ja mitte laskma importmett Eestisse. Selles osas, paraku küll, on EML kui mittetulundusühingu ülesandeid ja võimalusi üle hinnatud.

Juba käib päike kõrgemalt ja soojendab nii mesinikke kui mesitarusid. Mõnedki mesilaspered on juba mõnda aega rahutud ja ilmselt on paljudes peredes esimene haudmelapike sees. Küllap märtsi esimeses pooles jõuab paljudes mesilates kätte puhastuslennu päev. See kuulutab uue mesindushooaja avatuks, esialgu küll läbi lumelõrtsiste perioodide, aga küll see õige kevad ka peatselt siia jõuab.

Mesinikud, varsti kõlab stardipauk, olge õigeks hetkeks valmis!

Aleksander Kilk
EML juhatause esimees

EML juhatuses

Juhatus koosolekul 20. jaanuaril arutati organisatsioonilisi küsimusi, Mesindusprogrammi tegevuskava täitmist ja mesinduse päevateemasid. Kohal olid Aleksander Kilk, Aivo Sildnik, Uku Pihlak ja Arvi Raie.

Juhatuses esimees A. Kilk andis ülevaate EML 10. jaanuari revisjonist ja komisjoni ettepanekutest juhatusesele. Revidendid olid kaasanud oma töösse raamatupidamise spetsialisti, kes raamatupidamises vigu ei leidnud ja andis sellele positiivse hinnangu. Juhatusesele anti soovitusi aasta-aruande paremaks vormistamiseks, et avada ülevaatlikumalt nii EML tegevust kui finantsküsimusi, ning soovitusi dokumentatsiooni ja väikevahendite arvestuse paremaks korraldamiseks. Komisjon tödes, et juhatus on algatanud EML andmete vajalike muudatuste tegemise registris.

Juhatus arutas ja kinnitas 14.–15. veebruari Jänedal talvapäevade tegevuskava. Kinnitati EML esindajate nimekiri Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakonverentsil Taanis. Arutati märtsi lõppu kavandatava aruande-valimiskoosoleku korraldamist ning otsustati algselt EML liikmete arutelu põhikirjas vajalike muudatuste tegemiseks. Et suurendada EML tegevuse efektiivsust Eesti mesinduse edendamisel, tuleb kaasata rohkem mesinikke. Eelistada tuleks EML liikmeid, just neile tuleks luua rohkem võimalusi teabe ja teenuste saamiseks, näiteks luua EML liikmetele oma lehekülg mesinduse veebilehel.

A. Kilk valgustas Mesindusprogrammi kulgemist ja EML rahalist olukorda. Nii mesindusprogrammi kui EML jooksvateks kuludeks saame kasutada Maaelu Edendamise Sihtasutuse laenu raha.

Suureks abiks on liikmemaksud. U. Pihlak selgitas, kuidas liikmemaksud laekuvad ja prognoosi aasta lõpuni. Loodame, et 2009.a lõpuks on EML liikmeid üle 600. Mesinikud peaksid teadvustama oma solidaarset osalust ja mõistma, kui tähtis on liikmete arv, sest suurema liikmeskonnaga sunnime Eesti ametkondi rohkem arvestama ka mesinike huvidega. Vaid siis võime loota, et meie ühisel jõul läheb Eesti mesindusel ka kitsal ajal võimalikult hästi.

Veel arutati "Mesinduse heade hügieenitavade" viimistlemist. U. Pihlak teavitas meepurkide tarbijapakendiks sobivate kilekottide kavandamist. Samuti arutati "Mesiniku kalendri 2010" ettevalmistamist, et see sügiseks EML liikmete jaoks valmis jõuaks.

Netimesinik 2008 on Ülo Lippa

Äsja lõppenud mesinike talvapäevadel Jänedal kuulutas veebilehe mesindus.ee väljaandja Beehouse OÜ esmakordselt välja mesindus.ee aasta netimesiniku tiitli. Tiitliga kaasnes ka väike auhind – tarukorpus koos raamidega.

Netimesiniku tiitliga tunnustatakse tublimat mesindus.ee kasutajat, kes on aasta jooksul aktiivselt kaasa löönud.

Mesindus.ee aasta netimesinikuks 2008 sai Ülo Lippa, kes on mesindus.ee kasutajatele tuttav metsamesiniku nime all. Ülo on väga sageli vistanud värskete mesindushuviliste küsimustele ja ka ise tõstnud esile Eesti mesinduses heakel aktuaalseid teemasid. Tema kommentaare ja selgitusi on alati hea lugeda, sest need on asjalikud ja sõbralikud.

Aitähh Sulle, metsamesinik Ülo, jätkka samas vaimus!

Tahaks tänada ja tunnustada kõiki mesindus.ee kasutajaid, kes on aktiivselt kaasa löönud.

Mesindus.ee 2009 aasta netimesinik kuulutatakse välja järgmiselgi talvel ja valida saavad juba kõik mesindus.ee kasutajad.

Tormi Tabor

Aubri fotod

Mesinduskonverentsilt Taanis

Taani pealinnas Kopenhaagenis oli 30. jaanuarist 1. veebruarini 2009.a. Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakonverents. EML-i esindasid Aleksander Kilk, Aivo Sildnik, Uku Pihlak, Arvi Raie ja Aado Oherd.

Konverentsi olulise osa moodustasid ettekanded teaduslikest uuringutest ja arendustöödest erinevates maades. Järgnevalt huvitavamatest.

Professor **Ingemar Fries** Rootsist käsitles noseematoosi levikut mesilates, võrdles tuntud haigustekitaja tüve *Nosema apis* ja viimastel aastatel kiiresti levima hakanud *Nosema ceranae* aktiivsust. Aasia mesilastelt pärinev *Nosema ceranae* on kiirema ja tugevama toimega ning võib kutsuda esile mesilaspere nõrgenemise või häääbumise isegi suvel. Siiski näib, et paari aasta tagused hirmujutud selle haigustekitaja ülisuurest ohust mesilasperede hukutajana ei pea täies ulatuses paika. Aga noseematoosi vältimine aitab kindlasti hoida mesilaspered tugevana ja saada suuremat meesaaki.

Ameerika haudmemädaniku AHM erinevate genotüüpide omadustest ja nende tundlikkusest temperatuuri suhtes rääkis **Eva Forsgren** Rootsist. Ta järeldas, et erinevate AHM genotüüpide tüved võivad põhjustada erinevat haiguse sümptomite ehk kliiniliste tunnuste ilmnemist. Rootsist tegeleb AHM seire ja tõrjega mesinike endi hulgast esile kerkinud ja välja õpetatud inspektorite võrk. Neid juhib ja rahastab riiklik veterinaarsüsteem.

Norra AHM-i seire näitas, et üle kogu maa kogutud meeproovidest oli positiivseid vaid 1,3%. See lubab hinnata olukorda Norra mesilates AHM suhtes heaks. Üheks põhjuseks on kõrgel tasemel mesilate järelvalve ja

mesinike nõustamine. AHM-i levikut piirab ka see, et avastatud AHM-haigeid peresid üldiselt ei ravita, vaid surmatakse ja põletatakse koos taruga. Nii välditakse eoste levikut teistesse peredesse ja mesilatesse.

Anette Bruun Jensen Taanist uuris mesilaste tundlikkust lubihaudme tekitaja suhtes. Selleks anti toiduga erinevate mesilastõugude vakladele erinevates doosides lubihaudme tekitaja eoseid. Osutus, et enamikul peredest ei põhjustanud väike kogus eoseid pere haigestumist. Märgati ka, et lubihaued areneb kiiremini ja avaldub tugevamalt just madalama temperatuuriga mesilaspesas või pesa osas. See kinnitab arvamust, et kevadel võib mesilaspere pesaruumi liigse laiendamise kaasneda haudmeala servas temperatuuri langus ja lubihaudme vohamine.

Flemming Vejsnaese ettekanne käsitles Taani vaatlusmesilate projekti COLOSS. Üheks vaatlusmesilate rajamise põhjuseks on viimaste aastate suured talvekaod Taanis, näiteks 2007/2008.a koguni 33%. Kadude põhjused võivad olla erinevad. Näiteks USA-s peetakse mesilasperede massilise hukkumise põhjuseks kollapsi sündroomi (CCD). Taanis on vaatluse alla võetud 6 mesilast, igaühes 10 peret. Elektroonsete mõõteseadmete abil registreeritakse iga 2 tunni tagant tarude kaal, välistemperatuur ja pesaruumi temperatuur, õhu niiskus ja sademete hulk. Andmeid kogutakse elektroonselt ja nende analüüsiks kasutatakse väga head tarkvara. Tulemusi saab jälgida ka veebilehel. Kaalutamise tulemused võimaldavad jälgida talveperioodil sööda kasutamist mesilasperedes. Perede temperatuur iseloomustab haudmevaba perioodi, nt millal on kõige optimaalsem aeg oblikhappega varroatoosi ravida. Koostöös Århuse Ülikooliga uuritakse varroalastade arvukust, haiguse kliinilisi tunnuseid ja

kuut erinevat mesilashaigusi põhjustavat viirust PCR meetodil.

Preben Kristiansen analüüsis talvekaodusid Rootsi mesilates, kus enam kui 6000 mesinikul on kokku 110000 mesilasperet. Tavaliselt on talvekaod umbes 10%, kuid 2007/2008.a talvel ulatusid need keskmiselt 21% tasemele, Örebro maakonnas koguni 36%-ni. Perede talvise hukkumise peamine põhjus oli eelmise aasta tugev varroatoosikahjustus. Kahjuks paljud ei oska suvel hinnata varroalastade arvukust ega sellele vastavalt õigel ajal sobivate meetoditega ravida. Hilissügisene ravi jääb hiljaks, sest koorunud talvemesilased on juba lestade poolt tugevasti kahjustatud.

Marla Spivak USA-st tutvustas haiguskindlamate mesilasliinide aretamise uuringuid. USA mesindust räsib praegu kollapsi sündroom CCD, mis on hukutanud väga palju mesilasperesid. Ühest seletust CCD põhjuste kohta pole leitud. Ilmselt mõjuvad siin koos mitmed erinevad tegurid. Üheks võimaluseks CCD avakumise vähendamiseks on kindlasti mesilasperede loomuliku vastupidavuse suurendamine erinevatele haigustekitajatele. Selle nimel tehakse uuringuid ja aretustööd ning perspektiivsete mesilasliinide valikut.

Konverentsi viimase päeva hommikul külastati väikest mesilast Kopenhaageni botaanikaaias. Seal on kokku 15 mesilasperet, neist 10 peret Taani traditsioonilistes lamavtarudes ja 5 korpustarudes. Mesilasperesid rakendatakse botaanikaia taimede tolmeldamisel, samuti uuritakse erinevate taimede õietolmu omadusi. Mettki saadakse 50 kg pere kohta.

Kokkuvõtte koostas
Arvi Raie

Talvitumisel väljaläinud perede asendamine

Nii mõnigi kord avastab mesinik kevadel, et suur hulk peresid ei ole kevadeni vastu pidanud. Mida siis ette võtta, kui tahetakse edasi tegutseda ja perede arvu taastada või isegi suurendada.

Esimene võimalus on muidugi kohe kevadel uued pered osta. Kuid kas see on majanduslikult kõige mõistlikum? Kevadise pere hind on 1500–3000 kr vahel. Ostes sellise pere loodame sügi-

seks sealt ka saaki saada. Oletagem, et saame selle pere toodanguks 30 kg ja mee hinnaks on 80 kr, siis saame perelt 2400 kr tulu. Seega oleme omadega praktiliselt nullis. Kui aga perega peaks

midagi juhtuma või on halb ilmastik jääme kindlasti miinustesse.

Teine võimalus on pisut oodata, kuna pered hakkavad sülelema. Sülemite hinnad jäävad vahemikku 500 – 800 kr ja neid saaks kevadise ühe pere hinna eest osta 4 tükki. Varasuvine tugev sülem (2,5 kg) areneb suhteliselt kiiresti ja toodab ka mett. Aga siin peituvad mõningad probleemid. Esmalt, sülemid, mida müüakse, on pärit sülelema kippuvatest peredest. Saades endale sellise pere, võite olla kindlad, et see hakkab edaspidi kergesti sülelema ja põhjustab sellega toodangu langust ja liigset ajakulu. Sülemid on ka haiguste kandjad kuna sageli me ei tea nende päritolu.

Kolmas võimalus, mida kasutada, on mesila laiendamine oma mesila perede baasil. Kevadel tuleks kõik nõrgad pered omavahel ühendada. Siis pered arenevad kiiresti ja me saame nendest juba suvel teha uusi peresid. Kui jätame nõrgad pered ühendamata, siis nad vinduvad suvi otsa, me ei saa ei toodangut ega ka paljundada neid peresid. Suvel

tekib kindlasti mingi hetk, kui peres on haudme üleküllus, siis olekski kõige sobivam aeg peresid paljundada. Tugevalt perelt, kus hauet on 10 raami või enam, võib vabalt ära võtta paar kinnishaudme raami ja paar söödaraami ilma, et pere nõrgeneks. Sellisele äravõetud raamidest moodustatud 4-raamilisele perele võib anda kas emakupu, noore paarunud ema või vanast perest võetud ema, kelle asemele anname uue ema. Selline perede paljundamine ei vähenda põhipere toodangut ja me saame kerge vaevaga perede arvu kahekordistada ilma, et eelnevalt oleksime rahavälja käinud.

Ühest perest võime jagamise teel saada lisaks neli mesilasperet, kuid sel juhul jääb meetoodang muidugi saamata. Nii võime ühe aasta jooksul perede arvu neljakordseks tõsta. Perede ostmisel uurige kindlasti mesinku tausta kust ostate, et mitte saada kaasa ohtlikke haigusi. Kahjuks puudub veel veterinaarkontroll mesilate üle. Seetõttu tasub kindlasti jälgida põhimõtet, et mesilas oleks talvitumas ka varuemaperesid. Nende

arv peaks moodustama 20 % perede üldarvust. Siis on kevadel alati võimalik anda peredele kas uus ema või asendada need väljaläinud peredega. Varuemaperele piisab talvitumiseks neljast raamist, mis asuvad, siis lamavaru taskuosas või korpustaru korral pannakse kaks peret ühte korpusesse.

Üle taru pandud võrk aitab talvel peret kaitsta tihaste kiusliku tegevuse eest

Priit Pihlik

Aastamesinik annab teada

Oma esimesed pered sain Rakvere kandist Energia kolhoosist 1984 aastal. Nüüdseks olen mesilastega näppupidi koos olnud veidi rohkem kui 24 aastat. Algusaastatel oli vaid mõni mesilaspere. Laiendamist piiras tarude vähesus ja muud põhjused, mis ei lasknud korralikult edeneda. Aga tahtmine oma eesmärki järele jõudmiseks oli suur. Tänapäevaks on meil üle 200 mesilaspere. Tänu perekonna aktiivsele toetusele saame kõigi töödega kenasti hakkama.

Tööd ja tegemised

Püüan ka järgmistest lehenumbrites kirjutada sellest, mida ma oma mesilas parajasti teen.

Nüüd, kui uus aasta on käes, on viimane aeg hakata mõtlema uuele mesindushooajale. Kui detsembris sai mee müügiiga kõvasti rahmeldatud, siis jaanuaris-vebruaris on paras aeg veidi hinge tõmmata ja mõelda, mida kõigepealt tegema hakata. Mee võtmise käigus on kõik kärjed sorteeritud. Praegu on hea aeg vanade ja katkiste kärgede sulatamiseks. Mesila maja lõhnab vahaselt, mis teeb ka meelele head. Vahavabrikud ootavad, et mina ja teised mesinikud oma kollased vahakettad neile töötlemiseks veeretaksid, et sellest kollast kärjepõhja valmistada. Neilgi läheb maisjuunis väga kiireks. Teame ju, et kärjepõhi peab mõned kuud peale valmistamist laagerduma, et suvel kärjed soojaga välja ei veniks. Kuna mul on

vaha sulatatud, siis järgmisena tuleb käsile võtta kärjearamide korrastamine ja uute raamide kokkuseadmine. Suvel, kui raame vaja läheb, pole enam aega nende kokkuklopsimisega tegeleda, mesilaspereid vajavad jälgimist ja kärjed peaksid ikka eelnevalt valmis olema.

Vaatamata vahepealsetele sulailmaledele on meie kandi mesilaspered (Valgamaal Taheva vallas) enamasti lume sees ja praegu paistab, et talvituvad igafi kenasti. Aga juba mõne aja pärast on tulemus näha ja eks ma kirjutan siis kuidas siin meie kandis talvitumine sujus. Tarudes on praegu veel sumin ühtlane, välja arvatud paar teistmoodi käituvat

peret, kes arvavad, et kevad on ammu käes. Kahjuks aga on veel jupp aega.

Vahepeal on mesilaste talvised häirijad, tihased ja roherähnid, üritanud matti võtta STYROX tarudest. Õnneks olen selle tegevuse juba sügisel välistanud, kattes tarud lindude eest võrguga. Tihased on ju teada oma tüütu toksimise poolest.

Järgmise Mesinik-lehe ilmumise ajaks on loodetavasti kevad kindlalt käes ja kiired ajad alanud. Siis püüan kirjutada, mis ma vahepeal head korda saatsin. Siis on ka selge, kuidas mesilasperede talvitumine on läinud ja mida oleks vaja edasi teha.

Jõudu kõigile, tervitustega Valgamaalt.

Jaanus Tull

Tahan hakata mesinikuks!

Kuidas saab inimesest, kes mesilast siiani vaid õiel toimetamas näinud, üldse mesinik? Ning kas üldse hakata selle alaga tegelema ja millest alustama peaks. Kui tervis mesilasemürki kannatab, võib ikka proovida, kellel aga peale kerge näpuotsa nõelamist käsi kaks päeva poksikindaga sarnaneb, peaks asja hoolikalt kaaluma. On ka näiteid, kus allergiline reaktsioon on õige pea asendunud immuunsusega mürgi suhtes, siiski on tegu pigem eranditega.

Mitmed kogenud mesinikud soovivad algatuseks lugeda võimalikult palju kirjandust, ühest küljest on see ju õige, kuid pelgalt raamatutarkustest võib ähks jääda. Muidugi ettekujutuse saamiseks oleks kasulik enne esimese mesilaspere hankimist end teooriaga üldjoontes kurssi viia. Tegelikud teadmised kinnistuvad aga ikka taru juures toimetades, kasvõi konkspeitel ühes ja raamat teises käes.

Kui teooria tundub juba arusaadav olevat, võib teha algust praktikaga ehk hankida tarud, mesilased ja esmavajalik inventar. Kuigi kevadel on mesilaspered kallimad, on mõttekas alustada just siis.

Suve lõpul hangitud peredelt pole loota kulutuste korvamiseks mingit saaki, pealegi on sügisesed tööd suuremat täpsust ning kogemusi nõudvad. Esimesed katsetused septembris võivad lõppeda vajadusega järgmisel aastal uued pered hankida.

Alustajatele julgen soovitada lamav-taru. Mõne kasutatud kuid veel normaalses seisukorras mesipuu saab kätte umbes paarisaja krooniga. Jälgides hooliga müügikulu, võib leida pakkumise, kus mesilased müüakse koos taruga. Möödunud kevadel jäi sellise komplekti hind 1 ja 3 tuhande vahele. Ostmisel tuleb kõik tarud hoolikalt üle vaadata, pealt veidi koorunud värv ei peaks tehingu juures saama takistuseks, pigem on oluline sisemus. Määrdundu või lausa räpase pesaruumiga taru puhul on sealt majapidamisest pakutava ostmine ka kõige soodsama hinna korral suur risk. Kauba peale võib kaasa saada tõbesid, mis vaatamata hoolitsusele, mesilased sügiseks loojakarja saavad.

Sobivaimaks perede soetamise ajaks pakuksin aprilli teist poolt. Selleks ajaks on suur osa ületalve elanud mesilasi oma maise teekonna lõpetanud ning tarus hulgaliselt hauet, mis omakorda tõestab korralliku ema olemasolu. Ühte peret osta ei ole soovitatav. Mõne tõsisema möödapaneku korral, mis algajal ikka ette võib tulla, on oht mesilased kaotada, sest vajadusel pole täbarasse olukorda satunud mesilasi võimalik teise pere arvelt abistada.

Paralleelselt mesilaste ostuga või isegi enne seda on vaja soetada esmavajalik inventar: suitsulõõts, konkspeitel, kärjekast, kümmekond kärjeraami iga ostetava pere kohta ja näovari. Kokkuvõtte mõttes võib isegi kitti ostmata jätta, kui selleks otstarbeks on võimalik kodus-test varudest leida mõni tiheda kaelusega hele särk. Suve lõpuks lisanduvad hädavajaliku inventari nimistusse veel sööda-nõud ning meevurr. Valida on kasutatud, enamasti nõuka-aegsete, kaasaegsete käsi- või elektriajamiga meevurrite vahel. Vanade vurrite hind on umbes tuhat, tagasihoidliku käsiajamiga kaasaegse saab nelja, elektrilise 12 – 32 tuhande eest. Kuna hinnaskaala on lai, poleks paha eelnevalt otsustada edasise mesinduse üle. Paari-kolme taru puhul ei tasu kalli vurri ost end ära. On aga soov oma mesila vähemalt paarikümnepereliseks arendada, tuleks eelistada kallimat ja korralikumat seadet.

Kogu eelõeldu on mõeldud pigem neile, kes pole veel otsustanud ilmingimata tõsiseks tootjaks hakata. Alustades suure tootmismesila rajamist tuleb algusest peale hoopis teisiti tegutseda. See on aga eraldi teema ning head nõu oskavad anda need, kes oma tegevuse juba laiahaardeliseks on arendanud. Sugugi pole välistatud aga see, et tasahilju paari-kolme mesilaspere hooldamisega alustanud õpipoisist saab ühel hetkel mesinduses tugev tegija.

Suminarohket kevadet soovides

Metsamesinik

Talveuni mesilastel?

1938.aasta septembrikuu numbris avaldab ajakiri „Bienenwatter“ Al. Bogdanovi artikli mesilaste talveunest. Probleem on saanud alguse ajakirjas „Ukraina mesinik“ 1938. a aprillikuu numbris avaldatud insener Borovski artiklist, kus ta väidab, et on avastanud võimaluse, kuidas mesilasi sundida talveunne jääma ja seega hoida kokku suur hulk talvesööta.

Insener Borovski püüdis väidetavalt kümne aasta jooksul mesilasemasid kimalase leskedega paaritada, et saada suuremaid mesilasi. 1936.aastal olevat tal õnnestunud üht mesilasema kimalase lesega paaritada, kuid mesilased olevat visanud sellised karvased järglased tarust välja, mille tagajärjel pere jäi nõrgaks ja hävis. Insener Borovski katset kasvatada kimalaste pere sama suureks kui mesilaste peredki, ebaõnnestus samuti. Terna enda väitel sai ta küll kimalaste pered, kus oli 2000 – 3000 isendit, kuid enne talve tulekut lendasid need pered laiali, kusjuures pessa jäid vaid mõned emad, kes jäid talveunne et jälle kevadel ärgata.

1935. aastal leidis Borovski ajakirjast „The Bee-World“ artikli, milles käsitleti mesilaste anabioosi (talveund). Nimeetatud artikli ajal hakkas insener uurima kimalaste elu ja leidis, et need noored paarunud kimalasemad, kes suve lõpul laiali lendasid ja endale väljaspool pesa talvituskoha leidsid, olid kevadeks kõik

surnud, kuid need emad, kes väikese arvu töökimalastega pessa talvituma jäid olid elus. Sellest tegi Borovski järelduse, et peale vaikse ja kuiva talvituskoha vajavad kimalased veel midagi, et ületalve elada. Järgmisel talvel (detsembris) avas ta ühe kimalaste pesa, kus ta leidis ühe talvetarretuses viibiva ema ja neli kuni viis kannu kimalaste poolt kogutud meega. Erna näis surnuna, kuid kui ta tuppa toodi, ärkas ellu ja hakkas kannudest mett imema. Borovski kogus kannude sisu kokku ja saatis selle Berliini dr. Ulrich'ile uurimiseks. Berliinist tulnud vastusest selgus, et tegemist oli puhta vedela punase ristiku meega. See tulemus viis Borovski mõttele lasta ka mesilasemasid sellel meel talvituda. Sügisel paigutas ta neli mesilasema tikutopsi suurustesse puuridesse, paigutas sinna ka tükikese kärge, ning valas kärjekannudesse suvel kimalaste poolt kogutud mett. Mesilasemadele seltsiks paigutati igasse puuri ka kümnekond töomesilast. Puure hoiti talvel +10 – 12°C juures. Kevadeni elas ainult üks mesilasema.

1937/38 aasta talvel kordas Borovski oma katset, kuid emad pandi talvituma mitte sooja vaid külma. Külmade tulekul langesid emad ja töomesilased külmatarretusse ja näisid täiesti elututena.

18. märtsil ärkasid kõik kimalasemele talvituma pandud emad ellu, välja

arvatud need, kes olid pandud talvituma mesilaste poolt kogutud segameele. Elluärganud emad anti hiljem normaalteredele ja talvel emadest ilmajäänud peredele. Kuna Borovski mesilasemade ja tööliste tagajärjeka talvitumise punase ristiku mee eriliste omaduste arvele kirjutas, saatis ta kogutud mee vitamiinisalduse kindlaksmääramiseks Berliin-Dahlemisse, kust ta järgmise vastuse sai:

„Önnitten Teid! Teie olete mesilaste anabioosi küsimuse lahendanud, küsimuse, mille üle meie instituut juba viis aastat pead murrab. Ristikumesi sisaldab mingit senini tundmatut vitamiini, mis mesilased talvetarretusse langemisel talveunne asetab. Siinjuures on Teid kimalased aidanud. Palun Teid uuele vitamiinile ühtlasi ka nimi anda...“ See kirjutis tekitab mesindusteadlaste ringides suuri kahtlusi, kuid väidetavalt Dahleini mesindusinstituudi juhataja kirjutis kinnitab seda, et asjal siiski ka tõetera sees võis olla. Ühes hilisemas ajakirja „Bienenwatter“ numbris aga teatab prof. Ulrich, Berliin-Dahlemi mesindusinstituudi juhataja, et temal selle probleemiga midagi ühist ei ole.

Uskuge või mitte!

1938.aasta novembrikuu ajakirjast „Mesinik“
E.Kamo artiklit refereerinud
Antu Rohltla

Önnitleme tublisid mesinikke. Soovime näärilkuu ja küünlakuu sünnipäevalastele tervist, jõudu ja kaunist uut mesinduskevadet

Leo Suits	88	2. veebruar	Karl Kruustük	76	28. jaanuar
Jaan Kivimäe	87	18. veebruar	Heino Peentaim	76	13. veebruar
Ernst Kangur	86	23. jaanuar	Taimo Kaljola	70	23. jaanuar
Valter Tori	83	14. jaanuar	Asta Kuur	70	4. jaanuar
Alfred Kuut	82	25. veebruar	Milvi Lill	70	12. veebruar
Elmar Susi	81	12. jaanuar	Vello Koosapoeg	65	14. jaanuar
Endel Tammar	80	25. jaanuar	Eldur Leinpuu	60	25. jaanuar
Endel Kivistik	79	21. veebruar	Lembit Kuulmata	55	6. jaanuar
Kaarel Luht	79	13. jaanuar	Hannes Põllu	55	7. veebruar
Evald Ruul	79	9. veebruar	Arvo Salumets	55	17. veebruar
Hans Veidenberg	79	6. jaanuar	Helja Soosaar	55	17. jaanuar
			Ahto Reino	50	16. veebruar

Palju õnne!

Sireli OÜ selgitab

Kõigepealt tänaksin nii pikaajalisi kui ka hiljuti juurde tulnud *Sireli Mesinduse* partnereid. Oma suhteliselt pika eksistentsi vältel on Sireli üle elanud nii raskemaid kui kergemaid aegu. Alguses olime ainsad mee kokkustajad. Kohe tekkis mesinikke ja firmasid, kes üritasid kokkuostu hindu alla suruda. See viis Sireli käibe alla, tekkisid esimesed makseraskused. Sellest saime üle ja väärtusliku kogemuse võrra rikkamaks. Mett ei saa kokku osta reaalselt hulghinnast palju odavamalt ega kallimalt. See annab konkurentidele eelise.

Väga heal meeaastal kipub mett üle jääma ja hind langeb. Oleme püüdnud kõigepealt neile mesinikele, kes meie regulaarselt mett müüvad, turustamisel abiks olla.

Paraku kipub partnerlus ununema, kui tuleb halb meeaasta, ja meil tekivad probleemid – kust saada piisavas koguses mett. Olen püsivate suhete loomise ja hoidmise pooldaja ning leian, et kui keegi pakub paari krooni võrra kõrgemat hinda, siis oleks enne mee müümist korrektne sellest teavitada ka oma senist partnerit.

Ega vist enam pole palju selliseid mesinikke jäänud, kes käivad ise turul müümas, see on ka töö ja kulutustega seotud. Jäe- ja hulghindade erinevus peaks tehingud mesiniku ja pakendaja vahel muutma mõlemale poolele kasuülikuks.

Mis puutub Sireli Mesinduse OÜ-sse, siis ka nüüd on tekkinud viivitusi väljamaksetega mesinikele. Võimalik, et üldise majandusliku olukorra taustal on tekkinud

ja võimendunud kahtlused rahade kättesaamise osas, mida siinkohal sooviksin kummutada.

Selgituseks tahan öelda, et oleme töötanud üsna nullkasumi piiril, lubades vaid hädavajalikku arendust. Ja kuna siis on tulu üsna väike, siis varud firmas on ka suhteliselt tagasihoidlikud. See jällegi tähendab, et probleemide tekkides on seda ka kohe tunda. Olles isemesinik, olen ikka püüdnud tegutseda suurt kasumit taga ajamata, vältides monopoolset hinnakujundust mee pakendamisel.

Mis on meie probleemid?

1. Tänapäeval turustatakse mett enamasti kauplusekettide kaudu. See tähendab, et nemad määravad, millise hinnaga nad on nõus mett müüki võtma. Võib juhtuda, et „sellise vastutuleikkuse“ eest esitatakse hiljem paarisajatuhandene arve. Nii võib ka hea käibe korral jääda suurde kahjumisse.

2. Viivitustel mesinikele maksmisel olid ka organisatsioonilised põhjused. Olen põhikohaga TTÜ õppejõud. Arvasin, et mu meeskonnas on inimesed ärküsimuste, mee kokkuostu ja arvepidamisega tegelemiseks, ei pea ma ise enam jooksvate küsimustega kursis olema. Kahjuks tekkisid meil probleemid nii rahavoogude kui ka mee kogustega. Nüüd on Sirelis toimunud positiivsed muutused. Paljud on juba tuttavaks saanud meie uue tehnoloog-ekspektoriga. Märtsist alustame teabesüsteemiga, kus raamatupidaja ajastab väljamakset ja annab mesinikele ka teada, millistel

aegadel need saaksid toimuda. Meie sihiks on, et makseviivitus maksimaalsest tähtajast ei ületaks kolme kuud, ja mida edasi, seda lühemaks peab seemuutuma.

3. Väljamaksete järjekorrast pole alati kinni peetud. Edaspidi püüame erandeid mitte teha.

Kokkuvõtteks.

Lugupeetud mesinikud, Sireli OÜ ei katse kõrvale hiiida oma maksetest, selleks läheb nüüd küll rohkem aega kui plaanitud. Meie käve pole kannatanud üldise majanduskriisi tingimustes, pigem kasvanud! See jäägu ülaloodud väite põhieelduseks. Lisaks – eelmisel aastal võtsime osa Eesti parima toiduaine konkursist Meie toodet „Magus suudlus“ (mesi astelpajuga) leidis seal äramärkimist. Tootele on võetud ka EV patent ja selle turg on pidevas kasvutendentsis. Loodetavasti jõuame järgmisel aastal mett kokku ostes nii kaugele, et saame mesinikele raha koheselt välja maksta.

*Teie
Peep Martverk
Sireli OÜ omanik*

Müüa 2008. a ilmunud raamat:
„Meeapteek. Tervendamine ja haiguste ennetamine mesindussaadustega“.

Autor: Evald Übi. Hind 75 krooni.

See on 1997. a ilmunud „Kuldse tervise“ ümbertöötatud ja täiendatud variant. Tel. 566 26113, evaldy@v.ttu.ee.

Vabandus

Toimetaja süül oli eelmises MESINIK-us Antu Rohtla artiklit illustreerival fotol eksitav allkirj. Öige on **tartu taru**. Palun vabandust.

NB! Mesinike maailmakongress **APIMONDIA** toimub 15.-20. septembril 2009.a. Lõuna-Prantsusmaal Montpellier linnas. Vaata lisa www.apimondia.org.

EML korraldab ekskursiooni Apimondia kongressile ja mesindusnäitusele APIEXPO-2009. Lisaks külastatakse Lõuna-Prantsusmaa ja Põhja-Hispaania kaunemaid paiku, samuti Andorrat. Reis toimub Gemalo reisifirma abil orienteeruvalt 12.-20. septembril, maksumus on esialgsel hinnangul 13000 krooni.

Praegu moodustamine reisigrupi. Palume oma reisisoovist võimalikult kiiresti teada anda kas e-posti kaudu (kilk@cc.ttu.ee) või kirja teel EML aadressil: J.Vilmsi 53 G, 10147 Tallinn.

TEATED

Mesinduspäevade ja –õppuste kava märtsis ja aprillis

Vabariiklikud üritused

EML kevadpäev tuleb 28. märtsil Tallinnas, Väike-Paala 3 saalis k 10. Kavas EML koosolek ja teabepäev

EML aruande-valimiskoosolekul: juhatuse ja revisjonikomisjoni aruanne, põhikirja võimalike ja vajalike muudatuste arutelu, EML tegevuskava, juhatuse ja teiste tarvilike organite valimine.

Teabepäeval:

Mesilashaiguste seirest, haiguste alane olukord Eestis, nõustamine ja abi haiguste tõrjel; mee ja teiste mesindussaaduste käitlemise ja märgistamise nõuded ja regulatsioonid, mesindusprogrammi tegevused mesilashaiguste seire- ja ennetusboos. Esinevad Arvi Raie, Aado Oherd, Aleksander Kilk jt.

Piirkondlike mesinduspäevade ja -õppuste kava

Tartu Aiandus- ja Mesindusseltsi õppe- ja teabepäev

Soola tän. 1a, k 17 – 19.

11.03.2009, Erinevate mesindustehnoloogiate kasutamisest Eestis mesilates.
Lektor: Aivo Sildnik

11.04.2009, Ekskursioon Järvamaale Paradiisi Mesilasse - tutvumine kasutatava tehnoloogia ja inventariga
Korraldab: Priit Pihlik

Tallinna Mesinike Ühistu õppe- ja teabepäev Akadeemia tee 21e algus k 17.30 (õppuste koht võib muutuda).

10.03.2009, Mesilaste puhastuslend, varakevadised tööd mesilas. Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakonverentsist Taanis.
Korraldab: Uku Pihlak.

14.04.2009, Mesilasperede söödavarude kontrollimisest ja täiendamisest. Perede ebatavalisest käitumisest ja põhjustest.
Hellar Truuts, Uku Pihlak.

Harju Mesinike Selts, õppe- ja teabepäev Marja 4d, algus k 17.

25.03.2009, Mesilasperede puhastuslend, seejärel perede kiirläbivaatus.
Lektor: Lembit Sirge.

29.04.2009, Kevadine mesilasperede laiendamise, sipelgate ja teiste kahjuritõrje.
Lektor Sulev Norak.

Karksi-Nuia Mesinike Selts mesinduspäev Karksi-Nuia Kultuurikeskuses.

07.03.2009 k 10:00, Mesilasperede kevadine puhastuslend, kiirläbivaatus ja hindamine, lisasöötmise. Nõrkade perede ühendamine, perede arengu ergutamine. Laiendamise sobivate võtete valik. Sülemlemise vältimine. Varroabosi seire ja diagnostika.
Lektorid Antu Rohtla, Aleksander Kilk.

Põlvamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad Räpina Aianduskoolis.

27.03.2009 k 17:00, Mesilasperede suuruse optimeerimine aastaringsest. Valgusöötmise kasutamine.
Lektor Mart Vabar.

24.04.2009 k 16 – 19, Mesilasemade kvaliteet – pere tugevus, tigidus, haiguskindlus jms. Tõuparandustöö mesilas,
Lektor Mai Endla.

Saaremaa Mesinike Seltsi mesinduspäev Kuressaare Päevakeskuses Pikk tän. 9.

28.03.2009 k 10:00, Kevaditööd, söödavarude hindamine ja täiendamine, kevadine laiendamine, sülemlemise vältimine.
Korraldavad Arnold Lokna ja Aimar Lauge.

Põltsamaa Mesinike Selts

21.03.2009, õppereis Vahur Talimaa mesilasse Tori-Seljal Pärnumaal, tutvumine tootmismesila tehnoloogiaga ja mesindamisega.

Elva Mesinike Seltsi mesinduspäev Elvas Kesk tän. 17, (II korrus).

14.03.2009 k 10.00, Varakevadised tööd mesilas. Perede kevadine kiirläbivaatus, söödavarude kontrollimine. Perede kevadine

ravi. Tarude asetus, ümbertõstmise. Taimed taru läheduses. Mee kvaliteet.
Lektor Tõnu Hiimäe.

Läänemaa Mesinike Seltsi õppepäev Oru vallas.

21.03.2009 k 10.00, Kevaditööd mesilas. Õietolmu ja suira tootmine ja kasutamine.
Lektor Mati Haabel.

Võrumaa Mesinike Seltsi mesinduspäev Võrus, Kreutzwaldi tän. 34, Mainori koolituskeskuse saalis.

21.03.2009 k 10.00, Kevadised tööd mesilas, pesaruumi laiendamine, sülemlemise vältimine. Mesindamine korpusarudega.
Lektorid: Raimo Kiudorf, Rein Männiste.

Hiiumaa Mesinike Seltsi mesinduspäev Käina Kultuurikeskuses.

14.03.2009 k 10.00, Puhastuslend ja kiirläbivaatus, söödavarude kontrollimine ja täiendamine, perede laiendamine. Huvitavat mesilase bioloogias.

Samas vahavahetus.
Mesindusõpetajad: Jaak ja Marje Riis.

Lääne-Virumaa Mesinike Selts

26.03.2009 k 10:00, Teabepäev Rakveres Nurga Külalistemajas Niine t.4. Kevaditööd mesilas, perede laiendamine, sülemlemise ärahoidmine, mesilashaiguste seire ja tundmine
Lektor Maire Valtin.

30.04.2009 k 12, Praktiline õppus Inju mesilas. Perede läbivaatus ja hindamine, emade märgistamine, kevadine laiendamine, sülemlemise tunnuste avastamine, selle vältimise praktilisi võtteid. Tõuparandustöö mesilas,
Lektor Maire Valtin.

Mesinduskursus

“Hobimesiniku aastaring 2009-2010”

alates 30.05.2009, Põhja-Viljandimaal Suure-Jaani vallas Ülde külas Põllussaare talus.
Lektorid Jaak ja Marje Riis.

Järgmine EML ajaleht “Mesinik” nr. 2 (52) ilmub aprillis 2009.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J.Vilmsi 53 G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: aleks.kilk@mail.ee või uku.pihlak.002@mail.ee,
EML kontaktelefon: 52-93589 (A. Kilk) või EML kontor (J.Vilmsi 53 G, 10147 Tallinn)
teisipäeviti ja reedeti kell 10 – 16 tel. 63 764 93. Mesindusalane teave ka Internetis: www.mesindus.ee

Eesti mesindust arendatakse käesoleval ajal Eesti Mesindusprogrammi

“Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2007 – 31.08.2010” tegevuste kaudu

Mesindusprogrammi eesmärkideks on: mesinike ja mesindusseltside abistamine ja toetamine mesinduspäevade ja –õppuste korraldamisel ning kohaliku mesinduselu edendamisel; teabelevi arendamine ja mesinike erialane parem teavitamine; mesinduse efektiivsete tehnoloogiliste lahenduste arendamine, tutvustamine ja propageerimine; toote- ja tuurenduse tegevuste suunamine ja toetamine; varroatoosi ja teiste mesilashaiguste tõhusate tõrjemeetodite ja –võtete propageerimine ning mesinike nõustamine mesilashaiguste tõrjel; mee kvaliteedi seireuuringute korraldamine ja mesinike teavitamine ning nõustamine küsimustes, kuidas mee tootmise ja käitlemise protsessis mee kvaliteeti säästa ja parandada. Programmi raames valmistatud materjalid on tasuta